

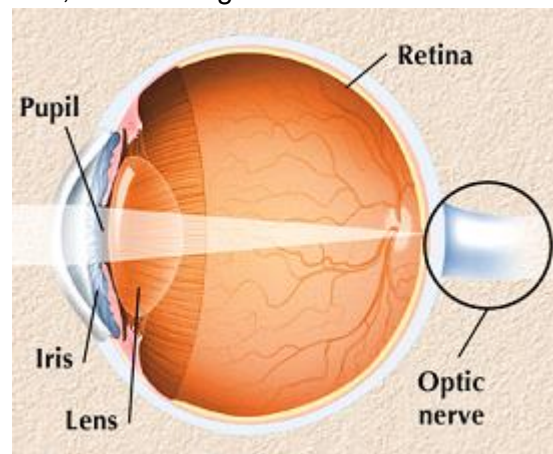

Opticus atrofie

Inleiding

Het beeld dat in het oog gevormd wordt van de buitenwereld, wordt in het netvlies omgezet in elektrische signalen die door de oogzenuw worden doorgestuurd naar het achterste gedeelte van de hersenen (visuele schors) waar interpretatie van het beeld, het eigenlijke zien, plaatsvindt. De oogzenuw (Latijn: nervus opticus; Engels: optic nerve) is dus de verbindingkabel tussen het oog en de visuele schors, het hersengedeelte waarmee we zien.

De oogzenuw bestaat uit meer dan een miljoen fijne elektriciteitsdraden, de oogzenuwvezels. De kop van de oogzenuw (Latijn: papil) is bij oogspiegelen zichtbaar in het oog als een roze schijfje waaruit bloedvaten ontspringen. Beschadiging van de oogzenuw heeft meestal tot gevolg dat het aantal vezels vermindert en dat de doorbloeding van de oogzenuw verslechtert. Daardoor wordt de oogzenuw dunner en verandert de roze kleur van de papil in bleekroze of wit.

Bleke papil: opticusatrofie

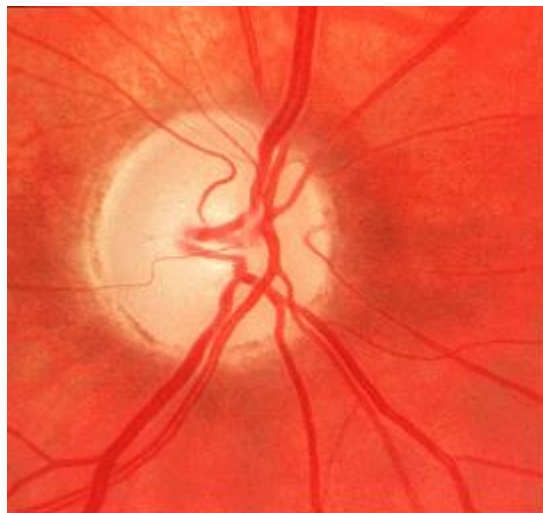
Wanneer de oogzenuw beschadigd raakt, wordt het zien slechter. Afhankelijk van de mate van beschadiging kan dit variëren van een geringe verandering van het zien tot slechtziendheid of zelfs blindheid.

Beschadiging van de oogzenuw met bleekheid van de papil en verandering van het zien, wordt opticusatrofie genoemd. Opticusatrofie is onbehandelbaar. Soms kan echter wel de oorzaak van opticusatrofie worden behandeld, zodat de schade aan de oogzenuw beperkt blijft.

De meest voorkomende oorzaken van opticusatrofie

Opticusatrofie kan zowel aan één als aan beide oogzenuwen optreden en kan vele oorzaken hebben.

- Eén of beide oogzenuwen kunnen bij de geboorte slecht zijn aangelegd.
- Er kan sprake zijn van een erfelijke aandoening waardoor de kwaliteit van beide oogzenuwen acuut of geleidelijk achteruit gaat.
- Er kan sprake zijn (geweest) van ziekteprocessen, operaties, medicatie (chemotherapie), voedingsdeficiëntie of bestraling van de oogzenuw zelf of van het omringende weefsel in het oog, de oogkas of de hersenen.
- Ook slechte doorbloeding van de oogzenuw, vergiftiging van de oogzenuwen door overmatig alcoholgebruik en/ of in combinatie met roken.
- Trauma zoals klap op het oog of schedelletsel kunnen opticusatrofie veroorzaken.
- In de meeste gevallen kan echter geen duidelijke oorzaak worden gevonden.

Verschijnselen van opticusatrofie

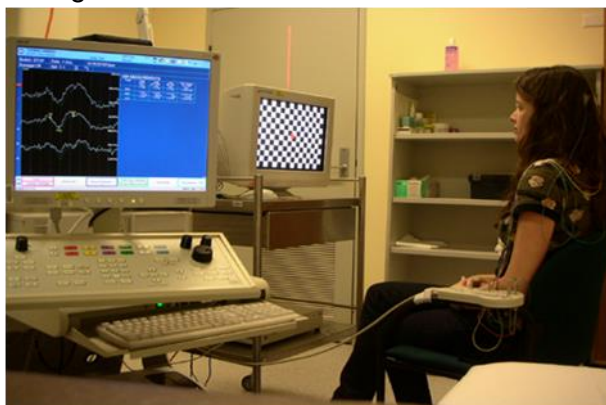
Opticusatrofie heeft een verandering in het zien tot gevolg. Afname van het scherpe zien, wazig zien, verminderd contrastzien, afwijkend kleurenzien, een zekere mate van kokerzien en afwijkende pupilreacties zijn verschijnselen die in meer of mindere mate aanwezig zijn.

Diagnose en Aanvullend onderzoek

Soms is de oorzaak van opticusatrofie het gevolg van een bekende aandoening. Vaak zal de oorzaak echter niet onmiddellijk duidelijk zijn. Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om het functieverlies van de oogzenuwen in kaart te brengen. Het aanvullende onderzoek kan bestaan uit:

- meten van het contrastzien,
- het kleurenzien,
- het gezichtsveld,
- VEP (visually evoked potentials), dit is een soort hersenfilmpje om de functie te bepalen van de oogzenuw.

Al deze onderzoeken zijn volstrekt pijnloos.

Omdat bij het oogonderzoek alleen de papil in het oog zichtbaar is, wordt het onderzoek vaak aangevuld met een scan van de oogkassen en/of de hersenen. Op grond van uw medische voorgeschiedenis en de bevindingen bij oogheelkundig onderzoek kan uw oogarts besluiten u voor nader onderzoek door te verwijzen naar de neuroloog, de internist of de klinisch geneticus (erfelijkheidsdeskundige). Wanneer er sprake is van een erfelijke vorm van opticusatrofie is in een aantal gevallen een erfelijkheidsonderzoek mogelijk. Ook kan soms op grond van de familiegegevens iets meer gezegd worden over de wijze van overerving en het te verwachten beloop.

Erfelijke opticusatrofieën kunnen behalve als een op zichzelf staande aandoening ook voorkomen in combinatie met andere lichamelijke aandoeningen zoals doofheid, nierklachten of aandoeningen van het zenuwstelsel.

Behandeling

Behandeling van opticusatrofie is niet mogelijk. Behandeling van een aantal oorzaken van opticusatrofie soms wel.

Wanneer geen behandeling mogelijk is, zal uw oogarts u doorverwijzen naar een van de slechtzienden instellingen voor het aanpassen van hulpmiddelen, zoals filterglazen, loepen etc.

Prognose

De prognose is afhankelijk van de onderliggende oorzaak. Er kan sprake zijn van een stabiele vorm van slechtziendheid na een doorgemaakte oogzenuwontsteking, van een acute verslechtering met gedeeltelijk herstel of van een langzame verslechtering.

Niet alle informatie in deze folder is noodzakelijk op u van toepassing. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, stel deze dan aan uw eigen oogarts.

Zie voor aanvullende informatie eventueel ook folders van Engelse en Amerikaanse patiëntenverenigingen: <http://www.patient.co.uk/showdoc/40000870/>
http://my.clevelandclinic.org/disorders/optic_atrophy/hic_Optic_Atrophy.aspx

Vragen en telefoonnummers

Het is belangrijk dat u juiste en duidelijke informatie krijgt. Heeft u na het gesprek met uw arts en het lezen van deze folder nog vragen? Stel deze dan gerust. Schrijf uw vragen van tevoren op zodat u niets vergeet.

- polikliniek oogheelkunde Spaarne Gasthuis (023) 224 0120
- E-mailadres polikliniek oogheelkunde: polioogheelkunde@spaarnegasthuis.nl
- Bij spoed, buiten kantooruren en in het weekend belt u met
 - de afdeling spoedeisende hulp Spaarne Gasthuis Hoofddorp (023) 224 6880
 - de afdeling spoedeisende hulp Spaarne Gasthuis Haarlem Zuid (023) 224 4880

Buitenpoliklinieken Hillegom en Nieuw Venne

Ook kunt u een controle afspraak maken voor de polikliniek oogheelkunde bij de buitenpolikliniek Hillegom of Nieuw Venne. Een afspraak voor de buitenpolikliniek maakt u via het telefoonnummer van de polikliniek oogheelkunde.

- Buitenpolikliniek Hillegom:
Dienstencentrum Elsbroek, Abellalaan 1, 2182 TX Hillegom
- Buitenpolikliniek Nieuw Venne:
Gezondheidscentrum Lucas Bols, Lucas Bolsstraat 10, 2152 CZ Nieuw Venne

Waar zijn we te vinden?

Spaarne Gasthuis Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Spaarne Gasthuis Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

www.spaarnegasthuis.nl

Spaarne Gasthuis Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

Spaarne Gasthuis Heemstede

Händellaan 2A
2102 CW Heemstede

info@spaarnegasthuis.nl